

**STAN WŁAŚCIWOŚCI AGROCHEMICZNYCH
GLEB I ZANIECZYSZCZEŃ
METALAMI CIĘŻKIMI GRUNTÓW NA
UŻYTKACH ROLNYCH STAROSTWA
POWIATOWEGO RACIBÓRZ
W GMINIE NĘDZA**

Opracowanie wyników i sprawozdania z wykonanych badań

GLIWICE, LISTOPAD 2006 r.

OCENA WYNIKÓW BADAŃ W GMINIE NĘDZA

Wyniki badań **makro- i mikroelementów** w okresie od 01-01-2006 do 30-10-2006 przedstawiono w tabelach zasobności gleby („Zestawienie zasobności gleby na terenie **gminy Nędza**” i w „Zestawieniu zawartości mikroelementów przyswajalnych dla **gminy Nędza** w **Starostwie Powiatowym Racibórz**” oraz na załączonych mapkach”).

W niniejszym opracowaniu do oceny użyto jedynie wyniki badań przeprowadzonych w gminie Nędza w bieżącym roku przeprowadzonych przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Gliwicach. W latach 2003-2005 OSCHR w Gliwicach nie prowadziła badań na terenie gminy Nędza.

Zasobność gleby

Wyniki badań **makroelementów** przedstawiono w tabelach zasobności gleby.

Kategoria agronomiczna gleby:

Rok	Ilość badanych próbek/ha	gleba bardzo lekka szt./ %	gleba lekka szt./ %	gleba średnia szt. / %	gleba ciężka szt./ %	gleba organiczna szt./ %
2006	621/913,66	0/0	25/4	257/41	339/55	0/0

Oznaczony odczyn gleby pH wskazuje, że z pobranych próbek gleby stwierdzono:

Rok	Ilość badanych próbek/ha	bardzo kwaśny szt./ %	kwaśny szt./ %	lekko kwaśny szt. / %	obojętny szt. / %	zasadowy szt./%
2006	621/913,66	95/16	208/33	172/28	108/17	38/6

Analizując odczyn gleb daje się zauważyć wysokie zakwaszenie użytków rolnych a tym samym duże potrzeby ich wapnowania. W związku z tym należy podjąć działania zmierzające do poprawy tego stanu w celu uniknięcia degradacji gleb.

Potrzeby wapnowania (po uwzględnieniu grupy mechanicznej gleb) określono, jako:

Rok	Ilość badanych próbek/ha	konieczne szt. / %	potrzebne szt. / %	wskazane szt. / %	ograniczone szt. / %	zbędne szt. / %
2006	621/913,66	233/37	98/16	92/15	467/32	97/16

Zawartość fosforu (P_2O_5), potasu (K_2O) i magnezu (Mg) w badanych próbkach gleby przedstawia się następująco:

Rok	Makroelement	Ilość badanych próbek/ha	bardzo niska szt. / %	niska szt. / %	średnia szt. / %	wysoka szt. / %	bardzo wysoka szt. / %
2006	fosfor	621/913,66	91/14	155/25	140/23	107/17	128/21
2006	potas	621/913,66	58/9	109/18	319/51	92/15	43/7
2006	magnez	621/913,66	85/13	60/10	107/17	115/19	254/41

Poniżej przedstawiamy wskaźniki bonitacji negatywnej wyliczone procentowo dla odczynu, potrzeb wapnowania oraz zawartości fosforu, potasu i magnezu graficznie uwidaczniają je załączone do opracowania mapy.

Sołectwo	Odczyn (pH) w %*)	Potrzeby wapnowania w %	Zawartość fosforu w %	Zawartość potasu w %	Zawartość magnezu w %
Babice	75	65	47	58	66
Ciechowice	72	86	61	67	5
Łęg	23	28	55	73	1
Nędza	78	78	64	31	15
Zawada Książęca	34	40	37	61	13
Średnia dla gminy	62	62	52	53	33

*) obejmuje procent gleb b. kwaśnych, kwaśnych i 1/2 lekko kwaśnych.

Metale ciężkie w glebie

Ocenę wyników badań 1 próby gleby na zawartość **metali ciężkich: ołowiu, kadmu, cynku, miedzi, niklu i chromu** przedstawiono w tabeli.

Rok	Metal ciężki	Ilość badanych próbek/ha	Zawartość najniższa mg/kg s. m.	Zawartość najwyższa mg/kg s. m.	Wartość dopuszczalna mg/kg s. m.
2006	ołów	1	13,34	13,34	100
2006	kadm	1	0,566	0,566	4
2006	cynk	1	62,312	62,312	300
2006	miedź	1	7,49	7,49	150
2006	nikiel	1	10,72	10,72	100
2006	chrom	1	54,34	54,34	150

W pobranej próbce gleby nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych norm badanych metali ciężkich.

Mikroelementy w próbkach gleby w roku 2006

Rok	Mikroelement	Ilość badanych próbek	niska szt. / %	średnia szt. / %	wysoka szt. / %
2006	mangan	6	0/0	6/100	0/0
2006	miedź	6	1/17	5/83	0/0
2006	cynk	6	1/17	5/83	0/0
2006	żelazo	6	0/0	6/100	0/0

W badanych próbkach stwierdzono zróżnicowanie zawartości poszczególnych **mikroelementów** w glebie z przewagą **średniej**.

WNIOSKI I ZALECENIA.

Wyniki badań wykonanych zgodnie ze zleceniem na terenie gminy Nędza umieszczono w załączonych tabelach i mapkach. Przebadane użytki rolne należą do kategorii agronomicznej **lekkiej, średniej i ciężkiej** z przewagą **ciężkiej**. Celem badania **odczynu gleby (pH)** jest określenie **potrzeb jej wapnowania**, natomiast badanie zawartości **fosforu, potasu i magnezu** jest określenie ich ilości w celu zastosowania odpowiedniego nawożenia w zależności od potrzeb roślin.

Analiza odczynu i zasobności gleby wykazała przewagę gleb **lekko kwaśnych, kwaśnych i bardzo kwaśnych (prawie 80%)** w związku z tym potrzeby wapnowania **68% gleb**, z których pobrano próbki do analizy określono, jako **konieczne, potrzebne i wskazane**.

Zawartości makroskładników tj. **fosforu i potasu** są zróżnicowane z przewagą **b. niskich, niskich i średnich (62%)** w przypadku **fosforu i (78%) potasu** oraz **bardzo wysokich, wysokich i średnich(77%)** w przypadku **magnezu** w związku z powyższym należy pod uprawy stosować odpowiednie nawożenie biorąc pod uwagę ilości makroelementów podane w załączonych tabelach./ w załączeniu broszura zaleceń nawozowych/.

Zawartości mikroelementów: stwierdzono zróżnicowanie ilości w badanych próbkach z przewagą średniej (ponad 83%).

Uzyskane wyniki zawartości metali **ciężkich: ołowiu, kadmu, cynku, miedzi niklu i chromu** w glebie mieszczą się w granicach wartości dopuszczalnej.

Z uwagi na to, że badanie na określenie zawartości sześciu metali ciężkich pobrano tylko w jednym punkcie można przypuszczać, że przebadanie większej ilości użytków rolnych da pełniejszy obraz o zawartości **metali ciężkich** na terenie gminy **Nędza**. Może to być ważnym wskaźnikiem do precyzyjnego określenia przeznaczenia poszczególnych arealów pod odpowiednie uprawy.

Zrównoważony i właściwy poziom składników pokarmowych w glebie wpływa na uzyskanie wysokich plonów o niskiej zawartości metali ciężkich. Zarówno niedobór jak i nadmiar składników odżywczych w glebie może być czynnikiem ograniczającym wielkość i pogarszającym, jakość plonów. Racjonalne nawożenie powinno opierać się na wynikach analiz chemicznych gleby, określających jej zasobność w składniki mineralne oraz wymaganiach pokarmowych uprawianych gatunków roślin.

Przy wyborze nawozów mineralnych należy preferować te skoncentrowane tj. o wysokiej zawartości składnika pokarmowego (superfosfat potrójny, siarczan potasu, 60% sól potasowa) oraz wieloskładnikowe zwłaszcza te, które obok podstawowych składników

pokarmowych zawierają magnez i mikroelementy. W przypadku stosowania nawozów fosforowych, szczególnie superfosfatów lepszym terminem jest jesień, niż okres przed siewem lub sadzeniem roślin. Znajdujące się w tych nawozach metale ciężkie pochodzące z fosforytów i apatytów używanych do ich produkcji, zdążą do tego czasu wytworzyć w glebie trudno rozpuszczalne i nieprzyswajalne dla roślin związki.

Na glebach lekkich należy unikać jednorazowego wprowadzenia na krótko przed uprawą roślin, dużych dawek nawozów potasowych w formie chlorkowej. Gwałtowny wzrost stężenia soli w roztworze glebowym może zwiększyć rozpuszczalność, a tym samym dostępność dla roślin niektórych metali ciężkich.

Na podstawie przeprowadzonych badań Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach opracowała i przesłała poprzez naszego specjalistę terenowego szczegółowe zalecenia nawozowe, będące podstawą do opracowania planów nawozowych wszystkim zainteresowanym rolnikom.

Zalecenia te , jak również niniejsze opracowanie winno służyć na przestrzeni kilku lat bardziej racjonalnemu wykorzystaniu uzyskanych danych, tak w zakresie nawożenia, jak i w doradztwie rolniczym ze szczególnym uwzględnieniem ekonomiki rolnictwa i ochrony środowiska.

Opracował: mgr inż. Krzysztof Skowronek

Spis załączników

1. Mapa bonitacyjna odczynu glebowego.
2. Mapa bonitacyjna potrzeb wapnowania
3. Mapy bonitacyjne zawartości makroelementów (fosforu, magnezu, potasu).
4. Mapa zawartości mikroelementów (cynk, mangan, miedź, żelazo).
5. Mapy zawartości metali ciężkich (chrom, cynk, kadm, miedź, nikiel, ołów).